

Yerel Yönetimlerde Şirketleşmenin Siyaseti: İstanbul ve Ankara Büyükşehir Belediyeleri Örnekleri¹

*

Ebru Tekin Bilbil²

ORCID: 0000-0001-9916-1047

Öz

Özellikle 2019 yerel seçimleri sonrası İstanbul ve Ankara Büyükşehir Belediyeleri'nde yönetimin el değiştirmesi yerel yönetimlerde izlek bağımlılığını (*path-dependency*) kıran (*path-switching*) bir süreci başlatmıştır. Yerel seçimler sonrası gelen yeni yönetimler yeni strateji, iş akışı ve politikalarını da beraberinde getirirken yeni siyaset alanları da açmıştır. Bu çalışma, söz konusu değişim süreci içerisinde belediye şirketleri ile ortaya çıkan bu siyaset alanını incelemeyi amaçlarken şirketleşmenin siyaseti ve hukuki süreçlerin politik ekonomisi üzerinden bir analiz sunar. Bu çalışma, vaka analizi yöntemi ile doküman analizine dayanır. İlk vakada İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nde seçim sonrası şirket yönetimlerindeki istifa süreci işlenir. Diğer vaka ise, Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin şirketlere yönetici atama yetkisi ile ilgili dava sürecinin analizini içerir. Çalışmanın bulgular şu şekilde özetlenebilir. (1) Belediye yönetimlerinin değişmesi şirketleşme sürecinde siyasi ve ekonomik çıkarların çatışmasına yol açar; (2) Siyasi çıkarların çatışması şirketler üzerinde hakimiyet ve kontrol elde etme mücadelesi ortaya çıkarır; (3) Şirketleşmenin siyaseti, iktidar çatışmaları ve çıkar güçlerinin olumsuz etkisini azaltmak üzere şirketleşme yapılarının yeniden yapılandırması önem arz eder

Anahtar Kelimeler: Hukukun ekonomi politiği, neoliberalizm, kentsel siyaset, şirketleşme, belediyeler.

¹ Bu çalışmanın bulguları ilk 17-18 Ekim 2019 tarihlerinde IV. Uluslararası Kent Araştırmaları Kongresi ve 9-11 Ekim 2019 tarihlerinde V. Stratejik Kamu Yönetimi Sempozyumu'nda *Belediyelerde Şirketleşmenin Siyaseti: İstanbul Büyükşehir Belediyesinde Kentsel Siyaset ve İktidar İlişkileri* adı ile bildiri olarak sunulmuştur.

² Dr. Öğretim Üyesi, Özyeğin Üniversitesi, E-mail: ebrutekin@hotmail.com

idealkent©

ISSN: 1307-9905 E-ISSN: 2602-2133

Kentleşme ve Ekonomi Özel Sayısı, Cilt *Volume* 11, Yıl *Year* 2020-Special Issue, 1046-1070

DOI: 10.31198/idealkent.676212

The Politics of Corporatization in Local Government: The Cases of Istanbul and Ankara Metropolitan Municipalities

*

Ebru Tekin Bilbil³

ORCID: 0000-0001-9916-1047

Abstract

The 2019 local elections in Turkey resulted in the change of the municipal administrations and the appointment of the opposition party's candidate in many cities with a path-switching fashion. Once new mayors came after the winning local elections, they initiated new strategies, workflows and policies, which created new arenas of politics in terms of corporatization. By considering the political economy of law in the corporatization process, and based on the case study and document analysis methodologies, this study consists of two cases. One of these cases includes the analysis of the resignation process of the company managers of the Istanbul Metropolitan Municipality. The other case analyzes the lawsuit process related to the authority of Ankara Metropolitan Municipality with regards to the appointment of company managers. The findings of the study can be summarized as follows. (1) Shifts in municipal administrations cause conflict of political and economic interests during the corporatization process; (2) The conflict of political interests creates a struggle for domination and control over companies; (3) It is important to restructure corporatization processes in order to reduce the negative effects of the politics of corporatization, power conflicts and party policy.

Keywords: *Political economy of law, neoliberalism, urban politics, corporatization, municipalities.*

³ Assistant Professor, Özyeğin University, E-mail: ebrutekin@hotmail.com

Giriş

Şirketleşme kamu hizmeti sağlamak için yerel yönetim tarafından şirketler kurulması olarak ifade edilir ve bir tür “sistemik (ya da şirkete ait) kamu girişimciliği” olarak nitelendirilir (Ferry, vd., 2019, s. 1). Genel anlamda, şirketleşme yerel yönetimlerin yönetim, performans ve verimlilik temaları özelinde karmaşık bürokratik ilişkilerine de işaret eder (s. 1). Şirketleşme özellikle bir tür izlek bağımlılığının (*path-dependency*) devamlılığı ve aynı zamanda bu bağımlılığı kıran (*path-switching*) bir yeniden yapılanma olarak düşünülür (Skelcher, 2017). İzlek bağımlılığını kıran unsurlar ya yeni yönetim ve yönetsel değişiklikler ile (örneğin, belediye seçimleri) ya da kurumların başarısızlık ile ilişkilendirilirler (Skelcher, 2017). Birinci örnek üzerinden gidildiğinde seçimlerle belediye yönetiminin değişmesi siyasi ve ekonomik çıkarların çatışmasını ve yeni iktidar ilişkileri alanının ortaya çıkmasına sebep olabilir. Belediyelerdeki şirketleşme süreçlerinin politik ekonomik bir analizi yerel yönetimlerdeki kurumsal değişimi ortaya çıkardığı gibi şirketleşmenin siyasetini dolayısıyla da iktidar ilişkilerini yansıtır.

Belediyenin sahip olduğu şirketler asil-vekil teorisinde dışsal vekilleştirme (*external agentification*) olarak ifade edilir (Wollmann, 2016). Şirketleşme üzerine olan ampirik ölçümlü çalışmalarda büyük çaptaki yerel yönetimlerin daha çok şirketleşme eğiliminde olduğunu söylenir. Yine yüksek kar oranlarının, borç yükünün ve sosyo-ekonomik karmaşıklığın da şirketleşmeyi artırdığı dile getirilir (Ferry, vd., 2019). Türkiye’de ihale mevzuatındaki değişiklik de şirketleşmenin önünü açmıştır (Özdemir, 2011)⁴.

Bu çalışma İstanbul ve Ankara Büyükşehir Belediyeleri’nin şirketleşme siyasetine odaklanarak bu süreci parti siyaseti ve partiler arası güç mücadelesi üzerinden inceler. Bir tür mikro-iktidar analizi üzerinden özellikle 2019 yerel seçimleri sonrasındaki dönem incelenir ve belediyedeki yönetsel değişimin belediyelerin şirketleşme sürecinde nasıl yeni iktidar ilişkileri ortaya çıkardığı araştırılır. Belediye ve şirketleri arasındaki ilişkinin ne olduğuna dair salt tasvire dayalı olmayan eleştirel bir bakış açısı getirir.

Doküman analizi ve vaka çalışmasına dayanan çalışma dört bölümden oluşur. Birinci bölüm şirketleşme kavramına odaklanır. İkinci bölüm, belediyelerde şirketleşme üzerine Almanya, İtalya ve İngiltere ile kısa bir karşılaştırma sunar. Sonraki bölüm, asil-vekil ilişkisi üzerinden İstanbul Büyükşehir

⁴ Türkiye’de 1970’lerden bu yana neoliberal politikalar eşliğinde gerçekleşen kamu yönetimi reformu ile ilgili detaylı bir analiz için: Demirkaya, Y. (Ed.). (2016). *New public management in Turkey: Local government reform*. Routledge.

Belediyesi şirketlerinin betimsel bir analizini sağlar. Buradaki analiz şirketleşmenin yıllara yayılan geçmişi ile sermaye artırımları, yönetim kurullarının içeriğinin çeşitlenmesi ve parti siyaseti ile birlikte nasıl çetrefilli bir siyaset alanı olduğunu ortaya çıkarır. Dördüncü bölümde ise, iktidar ilişkileri, dava süreçleri ve medya söylemleri üzerinden şirketleşmenin siyaseti Ankara Büyükşehir Belediyesi vaka analizi ile incelenir.

Çalışmanın Yöntemi

Bu çalışmanın tasarımı, Türkiye'deki iki yerel yönetimi incelemek amacıyla şirketleşme ve hukukun ekonomi politikası üzerine bir vaka çalışmasıdır (Eisenhardt ve Graebner, 2007; Flyvbjerg, 2006; George ve Bennett, 2005). Bu çalışma, vaka analizi yöntemi ile doküman analizine dayanır. Ampirik veriler, gazete, akademik tartışma makaleleri, kitle iletişim araçlarında ve parlamento kayıtlarında kamuoyuna açık tartışmalar, ticari sicil ve tescil gazeteleri, hükümet kararları, merkezi ve yerel yönetimdeki yetkililerin resmi duyuruları ile dava tutanakları ve gerekçeli kararlar gibi resmi belgeleri oluşturur.

Şirketleşmenin siyaseti iki vaka analizleri ile incelenir. İlk vakada İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nde seçim sonrası şirket yönetimlerindeki istifa süreci işlenir. Diğer vaka ise, Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin yerel seçimlerle yönetimin değişmesi sonucu şirketlere yönetici atama yetkisi ile ilgili dava sürecinin analizini içerir. Doküman analizinde ise, dava dokümanları, gerekçeli kararlar, şirket belgeleri, şirket yıllık faaliyet raporları, meclis tutanakları ve canlı yayınları ile resmi dokümanlara dayanır. Belediye iştirakleri ile ilgili sermaye ve pay sahipliği bilgileri ticari sicil gazetesi, Ankara Ticaret Odası (ATO) ve İstanbul Ticaret Odası (İTO) portallarından elde edilmiştir. Örneğin, Ticari Sicil Gazetesinde şirket unvanı girilip İstanbul Sicil Müdürlüğü üzerinden arama yapıp sicil numarası elde edilir. İTO portalından da ticari sicil numarası ile arama yapıldığında çıkan sonuç sayfasından tescil ve gazete bilgileri bölümü üzerinden şirketlerin sermaye artırımını yaptığı tarih belirlenir ve buna tekabül eden ticari sicil gazetesinin numarası üzerinden o tarihli gazeteye ulaşılır. Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin dava süreci ise dava tutanakları üzerinden incelenir.

Yerel Yönetimler ve Şirketleşme

Şirketleşme, Yeni Kamu Yönetimi yaklaşımı ile özellikle 1990 ve 2000’li yıllarda kamu yönetiminde verimlilik ve çok paydaşlılık yaklaşımları ile ortaya çıkmıştır. Şirketleşmeyi, Grossi ve Reichard (2008) tanımlar (Skelcher, 2017), “halen bir devlet bürokrasisinde faaliyet gösteren fonksiyonların, tamamen veya kısmen hükümete ait olan ve ticari bir ortamda faaliyet gösteren kuruluşlar olarak yeniden yapılandırılması” süreci (s. 937) olarak tanımlar.

Şirketleşme, yine 1980 ve 1990’lı yıllardaki süreçte ticarileştirme stratejileri ile ortaya çıkan şirketleşme özelleştirmeden farklıdır. Şirketleşme, kamu mülkiyeti dahilinde özel sektör kuruluş modeline yaklaşma şeması iken özelleştirme, kamu mülkiyetini özel ellere satarak özel sektör modelinin tamamen benimsenmesi anlamına gelir (Wei, 2001).

Şirketleşme denetimin siyasilerden şirket yöneticilerine devredilmesini ifade ederken verimlilik, performans ve teşvik kavramlarına bağlıdır (Garzone ve Marzano, 2015; Proeller, 2006). Şirketleşme ile kamu kuruluşları rekabetçi davranarak yapısal reform içerisinde performans hedefleri doğrultusunda özel şirket mantığında hareket eder (Dunleavy ve Hood, 1994; Teo, 2000). Kurumsallaşma yönetim yapısını değiştirirken “devlet” mantığından “piyasa mantığı”na geçiş olarak incelenir. Fakat burada kesin bir ayırım yapılamayacağı için bu yapı hibrid bir “devlet piyasası” olarak ifade edilir (Skelcher ve Smith, 2017, s.426).

Şirketleşme olarak adlandırılan bu sürecin sonunda şirketleşmenin üç temel etkisi özetlenir (Grossi ve Reichard, 2008). Birincisi, belediye yöneticileri şirketlerden tamamen çekilebilir ve belediye şirketlerinin yoğun ve etkili siyasi kontrolü olmaz. İkincisi, şirketler entegre bir denetim ve şirketlerin farklılaşan çıkarları sebebiyle merkezden uzaklaşan yaklaşımlar sergileyebilir. Üçüncüsü, belediye şirket gruplarında sorumluluklarda artan ademi-merkeziyetçiliğin artması ile yolsuzluklar ve etik problemler ortaya çıkar.

Şirketleşmenin olumsuz yönleri ve sürecin tersine işlediği (*de-corporatization*) örnekler de mevcuttur (Mailand, 2014). Şirketleştirme hesap verebilirlik anlamında iki sorun ortaya çıkarabilir. Birincisi, kamu hizmet ve aktivitelerinin finansal performansları açısından parçalanmış bir yapıya bürünmesine sebep olabilir. İkincisi, hükümetin hizmet sağlayıcıdan ayrışması hükümetin kendi hedefleri ile uyumunu zorlaştırırken hükümet ile diğer paydaşların hedefleri arasında bir gerilim yaratabilir (Grossi ve Steccolini, 2015).

Şeffaflık açısından ise, belediye şirketlerinin olumsuz sonuçlar yaratabilmesi mümkündür. Örneğin, İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) şirketlerinin mali tablolarına erişim açısından kısıtlar da söz konusudur. İBB sayfasında şirketler bölümünde 30 adet şirket listelenmektedir, bu şirketlerin mali tabloları hakkında bilgiye ulaşılmak istendiğinde 13'ünün son döneme kadar mali tablolarına doğrudan 7'sinininkine dolaylı olarak ulaşılabilir durumdadır; 4 tanesi ile ilgili bilgi mevcut değildir; 3 tanesinin 2016-17 dönemi sonrasına hakkında bilgiye ulaşılamamaktadır; 3 tanesi ile ilgili de sınırlı bilgiye ulaşılabilir durumdadır.

Literatürde şirketleşme üzerine az çalışma vardır. Bu çalışmalar şirketleşmenin süreci, yapısı, sebepleri ve itici etkenleri inceler (örneğin, Bilodeau, Laurin ve Vining, 2006). Burada öne çıkan performans ve verimlilik ölçütlerinin ötesinde bir analiz boşluğu vardır çünkü mevcut çalışmalar şirketleşmenin siyaseti üzerine bir analiz içermez. Bu çalışma ise, şirketleşmenin siyaseti ve politik ekonomisi ile bu sürecin nasıl çetrefilli siyaset alanları yarattığını inceler. Bu tür bir incelemeye en yakın çalışmada, Andrea Lippi ve Stefania Profeti'nin 2013'te bir konferansta sundukları bildiride, yerel hizmet sağlamada şirketleşmenin dört farklı ülkede analizi sunulmuştur. Şirketleşme "oyununda" ile ortaya çıkan hibrid yapıda "neden siyasetinden" "siyasetin neresinde" doğru evrilen bir gidişattan bahsedilmiştir (Lippi ve Profeti, 2013). Bu çalışma bu "oyun" içerisinde aktörler arası iktidar mücadelesi sermaye ortaklıkları, yönetici atamalarındaki direniş ve çatışma unsurları ile dava süreçlerine odaklanmaktadır.

Belediyelerde Şirketleşme Üzerine Kısa bir Karşılaştırma

Dünya genelinde, belediyelerdeki şirketleşme süreçlerindeki benzerlikler benzerliklere rağmen bu süreçler her ülkede birbirlerinden farklı özelliklere sahip olabilir. Örneğin, Almanya'da Denetim Kurulu ve İcra Kurulu bir aradayken İtalya ve Türkiye'de Yönetim Kurulu yapısı vardır. Şirket birimlerinde siyasetçilerin olmasına Almanya ve Türkiye'de izin verilirken İtalya'da verilmez. Yine, belediyenin şirketler üzerindeki hakimiyeti ve etkisi de farklılık gösterebilir. Uluslararası literatürde, şirketleşmenin getirdiği zorluklar çalışılmıştır, örneğin, karmaşık yapıdaki şirket ve kuruluşların merkezden uzaklaşan güçler üretmesi, kamu sektörünün parçalanması, çekirdek siyasi yapının çoklu birimlerinin birbirinden farklı ve birbiriyle çelişen çıkarlarını yönlendirememesi ve kontrol edememesi vb. gibi şirketleşme sonucu ortaya çıkan etkiler, çelişkiler ve zorluklar incelenmiştir (Grossi ve Reichard, 2008).

Yine İtalya'da, 2008 finansal krizinin ardından kriz yönetimi olarak toplulukla güçlü bağı olan yerel yönetimlerin bütçe kısıtları yapmaları zor olduğu için bu yerel yönetimler, yerel halk ve topluluklarla işbirliği halinde kamu hizmeti sağlamaya yönelmiştir (Cepiku, Mussari ve Giordano, 2016). Ayrıca şirketleşmenin de kriz yönetiminde faydalı olduğu ve siyasi çıkar amaçlı bu şirketlerin suiistimal edilmemesinin de yararı görüldüğü ortaya çıkarılır (s. 237). Bu anlamda hem topluluk yaklaşımı hem de şirketleşme yaklaşımı benimsenir⁵. Yerel yönetimlerde şirketleşme sürecinde İngiltere örneğinde ise, belediye şirketleri farklı yasal yapılarda olabilir (örneğin, hisse senetleri ile sınırlı özel şirket; teminatla sınırlı (mesela yardım kuruluşları) özel şirket; ortak girişim kamu limited şirketi; bir topluluk çıkar şirketi; veya sınırlı bir borç ortaklığı olarak yasal kayıtlarını yapabilir (Ferry, vd., 2019).

Şirketleşmede Asil-Vekil İlişkisi: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Örneği

İBB örneğinde ise, İBB web sayfasında 30 adet şirket listelenir. Bu şirketler farklı alanlarda faaliyet gösterir. Basit bir gruplama ile şirketler ve faaliyet alanları şu şekilde özetlenebilir:

- İmar ve Yapılaşma: İMAR A.Ş. 1947 yılında Emlak Kredi Bankası ve İstanbul Belediyesi ortaklığıyla konut, sosyal ve kültürel tesisler sağlamak amacıyla kurulmuştur. Özellikle, kentsel dönüşüm faaliyetlerinde öne çıkar. KİPTAŞ, 1987 yılında kurulup 1994 yılında yeniden yapılandırılarak İstanbul Konut İmar Plan Sanayi ve Ticaret A.Ş. unvanını almıştır. Amacı İstanbul'daki çarpık yapılaşmaya karşı çözüm üretmektir. BİMTAŞ, 1997 yılında, alt ve üstü yapı yatırımlarının gerçekleştirilmesi için kurulmuştur. BOĞAZIÇI YÖNETİM A.Ş., 1997 yılında, konut ve kentleşme ile ilgili sorunları gidermek için kuruldu, toplu konut projeleri ile öne çıkar. İSFALT A.Ş. 1994 yılında, asfalt üretimi ve İstanbullulara asfalt hizmeti verebilmek adına kurulmuştur.
- Çevre ve Enerji: İGDAŞ, 1986 yılında doğalgaz altyapı yatırımlarını yürütmek ve kontrolünü sağlamak amacıyla kurulmuştur. İSTAÇ A.Ş. 1994'te atık yönetimi, atık depolama ve geri dönüşüm alanında çalışır. İSTON A.Ş. kentin altyapı ve üstü yapı taleplerini sağlamak için kurulmuştur. İSYON A.Ş. İstanbul Yönetim Yenileme A.Ş. 1993 yılında kuruldu, 1994 yılında İstanbul büyükşehir belediyesine bağlan-

⁵ Belediyelerin hizmet sağlama ve şirketleşme üzerine karşılaştırmalı bir analiz için lütfen bakınız: Wollmann, H.; Koprić, I., ve Marćo, G. (Editörler). (2016). *Public and Social Services in Europe From Public and Municipal to Private Sector Provision*. Palgrave: Londra.

muştur. Gürpınar Su Ürünleri Hali'nin işletmeciliğini yapmaktadır. İSPER A.Ş. İBB projelerine danışmanlık sağlamak amacıyla 1998 yılında kurulmuştur. UGETAM A.Ş. 1996 yılında insanların yaşam kalitesini arttırmak amacıyla kurulmuştur. AĞAÇ VE PEYZAJ A.Ş. 1997 yılında, yeşil alan çalışmalarını yürütmek, projelendirmek ve uygulamak için kurulmuştur. ENERJİ A.Ş. 1962 yılında kuruldu, şirketin Petrol Ofisine ait olan hisseleri, 31.08.1992 tarihinde İstanbul Deniz Otobüsleri San. Tic. A.Ş. ve İSFALT İstanbul Asfalt Fabrikaları San. Tic. A.Ş. tarafından devralınmış ve Limited Şirket olarak bir İBB kuruluşu statüsü almıştır. İGDAŞ'ın doğalgazın ithalatı için 2003'te İGATAŞ İstanbul Gaz ve Akaryakıt Tedarik San. ve Tic. A.Ş. ismini alarak anonim şirket statüsüne bürünmüştür. İSTTELKOM A.Ş. 2012 yılında elektronik haberleşme alanındaki hizmet kalitesini artırmak ve bu alanda hizmet vermek amacıyla kurulmuştur. İSBAK A.Ş. 1986 yılında, trafik ve akıllı sistemler hizmetlerini yürütmek amacıyla kurulmuştur. İSTGÜVEN A.Ş. 2016 yılında, özel güvenlik eğitimi vermek ve eğitim okulları açmak amacıyla kurulmuştur.

- Ticaret, kalkınma, kültür, spor ve sanat: İDTM A.Ş. uluslararası ticaretin geliştirilmesi amacıyla, 1982 yılında kurulmuştur. KÜLTÜR A.Ş. 1989'da kültür, sanat ve turizm hizmetleri sunmayı hedefleyen İstanbul Belediyesi bünyesinde kurulmuş bir anonim şirkettir. MEDYA A.Ş. 2011 yılında kurularak dijital yayıncılık ve iç-dış reklam tanıtımları yapmaktadır. SPOR İSTANBUL A.Ş. 1989 yılında İBB iştiraki olarak spor aktivitelerini desteklemek amacıyla kuruldu. ŞİŞLİ KÜLTÜR A.Ş. iş, ticaret, eğlence ve konaklama merkezi ile kültür, sanat faaliyetleri sağlayan gayrimenkullerin yönetilmesi için 1999 yılında kurulmuştur. BELBİM A.Ş. 1987 yılında basit ve kolay ödeme araçları geliştirmek için kurulmuştur. BELTUR A.Ş. 1997 yılında, yiyecek-içecek hizmetini yüksek kalitede ve uygun fiyata İstanbullu 'ya sunmak üzere kurulmuştur.
- Ulaşım: METRO İSTANBUL A.Ş. kent içi raylı sistemlerin yönetilmesi için 1988'de kurulmuştur. İSTANBUL OTOBÜS A.Ş. toplu taşımacılık hizmeti sunmak amacıyla 1997'de kurulmuştur. ŞEHİR HATLARI A.Ş. toplu deniz taşımacılığı hizmeti sunar ve 2010 yılında resmi olarak İstanbul Belediyesine bağlanmıştır. İSPARK A.Ş. 2005 yılında sürücülere modern otopark hizmeti sunmak için kurulmuştur.
- Gıda: HALK EKMEK A.Ş., 1971 yılında halka uygun fiyatlı ve gıda güvenliğe uygun ekmek temini için kurulmuştur. HAMİDİYE A.Ş.

1902 yılında, mevcut kaynak suyunun halka ulaştırılması amacıyla kurulmuştur.

Tablo 1'e göre, belediye şirketlerinin kuruluş tarihi itibarıyla dünya genelindeki özellikle 1990'larda neoliberal politikalarla paralel gelişen Yeni Kamu Yönetimi ve şirketleşme sürecinin İBB iştirakleri özelinde daha erken dönemlere tekabül ettiği söylenebilir. İştiraklerin toplam sayısı 29 iken bunların 16 tanesi 1990 yılı öncesinde; 7 tanesi 1990'lı yıllarda; 6 tanesi de 2000'li yıllarda kurulmuştur.

Tablo 1. İBB İştirakleri Sermaye Miktarı (Ticaret Sicil Gazetesi, İTO, 2019)

İştirak Ticari Ünvanı	Arttırım Öncesi Pay Miktarı (TL)	Arttırım Sonrası Pay Miktarı (TL)
İSTANBUL İMAR İNŞAAT ANONİM ŞİRKETİ	1947	3.501.163.000
İGDAŞ	1987	1.420.000.000
KİPTAŞ İSTANBUL KONUT İMAR PLAN TURİZM ULAŞIM SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	1987	422.249.861
METRO İSTANBUL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	1988	400.000.000
İSTAÇ İSTANBUL ÇEVRE YÖNETİMİ SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	1987	128.000.000
İSTANBUL DÜNYA TİCARET MERKEZİ ANONİM ŞİRKETİ	1982	100.000.000
İSPER İSTANBUL PERSONEL YÖNETİM ANONİM ŞİRKETİ	1998	90.000.000
İSTANBUL HALK EKMEK UN VE UNLU MADDELER GIDA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	1978	89.400.000
HAMİDİYE KAYNAK SULARI SANAYİ TURİZM VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	1979	80.160.000
İSTANBUL ASFALT FABRİKALARI SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	1987	75.000.000
İSBK İSTANBUL BİLİŞİM VE AKILLI KENT TEKNOLOJİLERİ ANONİM ŞİRKETİ	1986	72.271.960
İSTANBUL ŞEHİR HATLARI TURİZM SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	2010	65.633.612
İSTANBUL AĞAÇ PEYZAJ EĞİTİM HİZMETLERİ VE HAYVANAT BAHÇESİ İŞLETMECİLİĞİ SANAYİ VE TİCARET A.Ş	1997	60.000.000
İSTANBUL KÜLTÜR VE SANAT ÜRÜNLERİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	1989	44.988.000
BELTUR BÜYÜK İSTANBUL EĞİTİM TURİZM VE SAĞLIK YATIRIMLARI İŞLETME VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	1996	41.000.000
BİMTAŞ BOĞAZIÇI PEYZAJ İNŞAAT MÜŞAVİRLİK TEKNİK HİZMETLER SANAYİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	1987	34.000.000

BELBİM ELEKTRONİK PARA VE ÖDEME HİZMETLERİ ANONİM ŞİRKETİ	1987	32.890.000
İSTON İSTANBUL BETON ELEMANLARI VE HAZIR BETON FABRİKALARI SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	1986	28.500.000
İSTANBUL ENERJİ SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	1962	20.635.000
İSPARK İSTANBUL OTOYOL İŞLETMELERİ TİCARET ANONİM	1981	19.850.000
İSYÖN İSTANBUL YÖNETİM YENİLEME ANONİM ŞİRKETİ	1993	15.480.000
İSTANBUL DİJİTAL MEDYA TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	2011	13.000.000
İSTGÜVEN İSTANBUL GÜVENLİK ANONİM ŞİRKETİ	2016	10.000.000
İSTANBUL OTOBÜS İŞLETMELERİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	1997	10.000.000
İSTANBUL UYGULAMALI GAZ VE ENERJİ TEKNOLOJİLERİ ARAŞTIRMA MÜHENDİSLİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	2005	10.000.000
İSTTELKOM İSTANBUL ELEKTRONİK HABERLEŞME VE ALTYAPI HİZMETLERİ SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	2012	5.000.000
GÜVEN SU SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	1993	2.500.000
SPOR İSTANBUL EĞİTİM TURİZM SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	2002	500.000
ŞİŞLİ KÜLTÜR VE TİCARET MERKEZİ İŞLETME VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	1999	50.000

İBB örneğinde şirketler anonim şirket statüsündedir ve İBB çoğunluk hissesiyle sermaye payına sahip ortaklar arasındadır ve bu da bir nevi yerel yönetimlerin şirket üzerinde kontrol sağlamasını sağlar. Ulaş Bayraktar ve Çağla Tansuğ (2016)'ya göre, kamu hizmeti sağlamada Türkiye'nin Fransa modeline daha çok benzeyen merkezîyetçi bir yapısı vardır. Belediye şirketleri "kamu hizmeti sunumu için sözleşmelerde özel hukuk kuruluşları olarak" kabul edilir. Belediye şirketleri ile merkezi yönetim arasında değişen yenden yapılandırma ve "yeniden-merkezileştirme" neoliberal politikalara paralel olduğu şu şekilde detaylandırılır (Bayraktar ve Tansuğ, 2016, s. 220):

2002'den bu yana, Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP) hükümetleri, belirli alanlarda kamu hizmetlerinin yönetimi ve/veya sağlamasına ilişkin sorumluluğu yerel yönetimlerden merkezi idarenin yerel şubelerine devreden bir dizi yasa çıkarmıştır. Kamu hizmeti sunumunun bu yeniden-merkezileştirme ile düzenlenmesi, neoliberal doktrin ile çelişmez, çünkü özel sektörün katılımı üzerinde herhangi bozucu bir etkisi olmamıştır; hükümet artık hizmetleri ihaleye çıktığı için özel katılım aslında artmıştır.

Türkiye’de belediye şirketleri yasal değişimler sonucu çıkarılan kanunlar üzerinden düşünüldüğünde şirketleşmenin bir nevi yasal zorunluluk sonucu ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Bu devletin neoliberal politikaları mümkün kılan rolü ile örtüşmektedir. Literatürde bu yasal değişimler kentleşme ve kentleşme politikaları ile ilişkilendirilir (Demirbaş vd., 2017). Ayrıca, şirketlerin ihale süreçleri (İlhan, 2013; Köksal, 1993); hukuki statüleri (Gençay, 2018; Öztürk, 2013) tartışılmaktadır. Bu tartışmalarda ön plana çıkan şirketleşmenin hibrid yapısı ve yasal zeminde ve yasaların uygulanmasındaki belirsizlik ve boşluklardır.

Belediye şirketlerinin ve şirketleşme sürecinin siyaseti ve bunun yarattığı kişisel ve siyasi parti bazlı iktidar ilişkilerinin incelenmesinde boşluklar vardır. Belediye şirketlerinin 2019 yerel seçimler sonrası süreci asil-vekil (*principal-agent*) ve kolektif sorunları (*collective action*) üzerinden bir inceleme yapılması mümkündür. Böylece, belediye şirketlerinin sahiplik yapısı, belediye yönetimi ile şirket yönetimlerinin organik bağı ile bu bağlar arasında kalan süreçlerin eş-oluşturma aşamaları anlam kazanır. Bu açıdan, uzmanlık ve profesyonellik gibi teknik kavramların daha organik ve ilişkisel ağlarla karşılaşması, seçim dönemleri, sosyal medyanın etkisi, hesap verebilirlik ve denetim gibi unsurların açığa çıktığı görülebilir (Kendirli, Başaran ve Turan, 2014).

Özellikle 2000’li yıllardan itibaren, belediyelerin iştirak ettiği şirketlerin sayısı ve ağırlıkları artarken zamanla bu ilişkisel dinamiğinin karmaşık bir yapıya kavuştuğu söylenebilir. Bu karmaşıklık şirketlerin sahiplik yapılarına da yansımaktadır, örneğin, KOBİ’ler, ulusal ve uluslararası şirket grupları, kamu kuruluşları, bankalar vb. şirketlerin yönetimine ya da paylarına ortak olması gibi. İBB iştiraklerinin sermaye yapısı ve sermaye artış payları göz önüne alındığında iştiraklerde sermayede yüksek oranda artışlara gidildiği ve pay sahiplerinin çeşitliliği göze çarpmaktadır. Örneğin, İSPARK’ın en son sermaye artışına gittiği 2009 yılında sermayede 10 kata kadar artışlar söz konusu olduğu söylenebilir. Ayrıca sermaye paylarının dağılımında İBB dışında diğer İBB iştirakleri, belediyeler ve bireylerin de pay sahibi olduğu görülebilir (Tablo 2).

Tablo 2. İSPARK Sermaye Artış Oranı ve Pay Sahipleri (2009)

Unvan	Artırım Öncesi Pay Miktarı (TL)	Artırım Sonrası Pay Miktarı (TL)
İstanbul Belediyesi	37.530	412.832
Marmara Boğazlar Bl.	955	10.509
İstanbul Halk Ekmek	210.681	2.317.492
Gebze Belediyesi	354	3.895
Darıca Belediyesi	354	3.895
Kartal Belediyesi	104	1.145
Münferit/Bireyler	22	232

Kaynak: 7244 no'lu Ticaret Sicil Gazetesi, İTO

Bir diğer örnek ise, İBB'nin en büyük iştiraklerinden biri olan İGDAŞ en son Ağustos 2006'da 6619 no'lu ticaret sicil gazetesinde yayınlanan bilgiye göre 388 milyon TL sermaye artırımına gitmiştir. Pay sahipleri çeşitliği tabloda görüldüğü gibi çoğunluğu İBB olmak üzere diğer İBB iştiraklerini de içerir (Tablo 3).

Tablo 3. İGDAŞ Sermaye Artış Oranı ve Pay Sahipleri (2006)

Unvan	Artırım Öncesi Pay Miktarı (TL)	Artırım Sonrası Pay Miktarı (TL)	Pay Pay 0,03Oranı (%)
İBB (farklı imtiyazsız sermaye grupları)	974.300.999	1.341.371.880	94,46
İETT (özelleştirilme tarihi 2018)	56.360.532	77.594.480	5,46
Hamidiye Kaynak Suları	315.612	434.520	0,03
İstanbul İmar A.Ş.	277.450	381.980	0,03
İSBAK-İST. Ulaşım Hab. ve Güv.			0,02
Tekno. San. ve Tic. Aş	157.806	217.260	

Kaynak: 6619 no'lu Ticaret Sicil Gazetesi, İTO, İGDAŞ 2018 Faaliyet Raporu.

Sermaye payındaki çeşitliliğe bir diğer örnek ise, İstanbul Dünya Ticaret Merkezi A.Ş.'dir. Sermaye paydaşları arasında, İstanbul Ticaret Odası (%41.47 sermaye pay ile), Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (%27.24 sermaye pay ile), İstanbul Büyükşehir Belediyesi (%23.89 sermaye pay ile), Bakırköy Belediyesi (%5 sermaye pay ile), İstanbul Sanayi Odası (%0.96 sermaye pay ile), İstanbul Ticaret Borsası (%1.43 sermaye pay ile), İktisadi Kalkınma Vakfı (%0.01 sermaye pay ile) yer alır ve ortaklık yapısının sivil toplum kuruluşu, yerel yönetim, farklı belediyeleri içerir (İDTM, 2019).

Sermaye artırımları şirketleşmenin arttığını kanıtlar ve daha çok sermayenin de daha çok çıkar ve iktidar alanı açtığı söylenebilir. Şirketleşmenin siyaseti ise İBB yönetimi ve siyasi parti ilişkisi ile ilintilidir. Bu anlamda Haziran 2019 yerel seçimler öncesi ve sonrası yönetim kurul üyelerinin siyasi parti ilişkisi incelenebilir. Bu anlamda, İBB'nin yönetsel yapısı ve uzun dönemli

aynı siyasi parti tarafından yönetilmesini ardından yönetimin başka bir partiye geçmesi şirketleşme siyasetinin daha çetrefilli bir hal almasını ortaya çıkarır.

Seçim sonrası İBB'deki görevlerinden istifa eden fakat şirket yönetim kurulu üyeliklerini devam ettiren ya da istifasını gecikmeli veren yöneticilerin bir tür siyasi direniş içerisinde girdiği tartışılabilir. Bu iktidar arama üzerine olan direniş tek taraflı değildir. Yöneticilerin değişmesi ve değişen belediye yönetimi iktidar ilişkilerini çatışmalı hale getirmektedir. 12 Temmuz 2019 tarihinde, yeni yönetimin gelmesi ile birlikte, İBB'nin 60 milyar TL'lik konsoli bütçenin 40 milyar TL'sini yöneten bu şirketlerin yönetiminin "bizim ekibimizde" değil, İBB "iradesinin o yönetimlere yansması" gereğine ilişkin ifadesi ile İBB Başkanı Ekrem İmamoğlu da kendi iktidar alanını hatırlatarak bu iştiraklerin yöneticilerinin istifasını talep etmiştir (Twitter Paylaşımı, 2019).

Seçimle değişen İBB yönetimi ile şirketlerin yönetiminin ayrı ve yeni siyaset alanları yarattığı görülebilir. İBB yöneticiliğinden istifa süreçleri sırasında yaşanan tartışma ve yasal süreçler şirketleşmenin nasıl çetrefilli iktidar ilişkisi yarattığı söylenebilir. Bu şirketleşmelerinin sermaye büyüklüğü ve pay sahiplerinin çeşitliliği ve aynı zamanda 20 yıla yakın bir yönetsel süreç düşünüldüğünde bu siyaset alanının daha da yoğunlaştığı söylenebilir. Bu süreçte belediye başkanlarının belediye şirketleri üzerindeki operasyonel, siyasi ve finansal güç ile ilintili rolü de sorgulanabilir.

İBB vakası özelinde, belediye iştirakleri tamamen bağımsız ve ademi-merkeziyetçi değildirler (Özgür, 2001; Özgür, 2008). Şirket yöneticileri aynı zamanda İBB'de de görevli olabilir. Yanı sıra, İBB, belediye iştiraklerinin sermaye paylarının çoğunlukla %50'nin üzerinde sahiptir. Fakat uzun dönem şirket yönetimlerinde aynı yönetimlerin kaldığı ve İBB yönetiminin aynı siyasi partide olduğu görülür. Fakat şirketleşmenin siyaseti üzerine bir analiz bu tabloda farklı analiz alanlarını açığa çıkarmaktadır.

Şirketleşmenin Siyaseti ve Hukukun Politik Ekonomisi: Ankara Büyükşehir Belediyesi

31 Mart 2019 seçimleri sonrası belediye şirketlerine atamaların belediye başkanında değil belediye meclisinde olacağı ile ilgili tartışma yaşanmıştır. Mayıs 2019'da Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nın yayınladığı genelgeye göre belediye şirketlerine yönetici atama yetkisi belediye başkanlarından alınarak

belediye meclislerine verilmiştir. Buna istinaden Ticaret Bakanlığı müdürlükleri Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'ndan görüş istenmiştir ve bakanlık belediye meclisinin karar yetkisi olması doğrultusunda görüş belirtmiştir (Şekil 1).

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : 14399437-622.02-E.103708
Konu : Belediye Şirketleri

Ayrıca 5393 sayılı Belediye "Meclisin Görev ve Yetkileri" 18 inci maddesinin birinci fıkrasının (i) ve (j) bentlerinde; "i) Bütçe işi işleme ile 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununa sâhib ortaklıklar kurulmasına veya bu ortaklıklardan ayrılmaya, sermaye artışı ve gayrimenkul yatırım ortaklığı kurulmasına karar vermek.

(j) Belediye adına imtiyaz verilmesine ve belediye yatırımlarının yap-ışlet veya yap-ışlet-devret modeli ile yapılmasına; belediyeye ait şirket, işleme ve iştrafkların özelleştirilmesine karar vermek" hükmü,

"Belediye giderleri" başlıklı 60'ncı maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde "Belediyenin kuruluşuna katıldığı şirket, kuruluş ve katıldığı birliklerle ilgili ortaklık payı ve üyelik aidatı giderleri," hükmü,

Aynı Kanunun 68. Maddesinin birinci fıkrasının (d) ve (e) bentlerinde; "(d) Belediye ve bağlı kuruluşları ile bunların sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip oldukları şirketlerin, faiz dâhil iç ve dış borç stok tutarı, en son kesinleşmiş bütçe gelirleri toplamının 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarını aşamaz. Bu miktar büyükşehir belediyeleri için bir buçuk kat olarak uygulanır.

Şekil 1. Bakanlık Görüşü

(Kaynak: <https://turk-internet.com/belediye-baskani-yetkileri-genelge-ile-alinabilir-mi/>)

Söz konusu şirket 60585 Ticaret Sicil No. ile Belko Ankara Kömür Asfalt Enerji A.Ş. unvanına sahiptir. Şirketin 2 Kasım 2018 tarihli 9694 sayılı Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'ndeki bilgiye göre, şirketin sermaye yapısı %99,67 ile Ankara Büyükşehir Belediyesi; %0,33 ile Ankara Halk Ekmek ve Un Fabrikası'dır. Mayıs 2019'da şirketin davacı olarak Ankara Ticaret Sicil Müdürlüğü'ne açtığı davada ticaret sicil memurunun kararına itiraz etmiştir. İtiraz gerekçesinde şirketin %99,67 oranında hissedarı ve tüzel kişi müdür olduğunu belirten davacı belediye ve bağlı kuruluşu temsil edecek kişilerin belediye meclisi kararı ile belirlenmesi gerektiği vb. gibi 5393 No.'lu Belediye Kanunu gereği belediye yetkili organlarının görev ve yetkilerini sıralamıştır. Bakanlığın görüşünün hukuka aykırı olduğunu savunan davacı şirketin yönetici atamasına ilişkin tescil ret işleminin iptalini ve temsilci değişikliğinin tescilini istemiştir. Davalı taraf, Ankara Ticaret Sicil Müdürlüğü ise, 15 Mayıs 2019 tarihinde Ticaret Bakanlığı'nun yayınladığı genelgeyi gerekçe göstermiştir. Ayrıca Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nun davacı şirketin belediye tüzel kişiliğini temsil edecek gerçek kişi için yetkili organ ile başvurmadığından tescilin reddini savunmuştur.

Bir ay sonra, Haziran 2019'da, Asliye Mahkemesinden çıkan gerekçeli kararda ise genelge ile bu tür bir değişikliğinin yapılamayacağı yer almıştır (Gerekçeli Karar Metni için¹). Gerekçeli kararda şu unsurlar vurgulanmıştır. Bi-

rincisi, belediyenin kurduğu veya ortak olduğu şirketlerde belediye tüzel kişiliğinin temsili dile getirilmiştir. İkincisi, gerekçede ayrıca 5393 No.'lu Belediye Kanunu 37. maddede belirtilen belediye başkanı belediye idaresinin başı ve tüzel kişiliğinin temsilcisidir ifadesine yer verilmiştir. Üçüncüsü, normlar hiyerarşisinde genelge son sıralarda gelmektedir. Dördüncüsü, şirket müdürünün belirlenmesindeki yol ile ilgili herhangi bir uyuşmazlığın olmadığı söylenmiştir.

Bu davada şirketleşmenin yarattığı bir siyaset alanına işaret etmektedir. Hukukun ekonomi politikasında iktisadi ve hukuki mantığın sınırlarını zorlayan kısıtların neler olduğunu açığa çıkarmaktadır. Belediye şirketlerinin yarattığı hibrid yapının kanunlarda muğlak alanlar yaratması söz konusudur. Bu muğlak alanlar içerisinde nerede siyaset alanı yaratılacağı iktidar ilişkileri (yönetici değişiklikleri ve parti siyaseti) ve rastlantısal unsurlar (seçim dönemi yönetimin değişmesi) etrafında düşünülebilir.

Tartışma ve Sonuç

Yeni Kamu Yönetimi'nin verimlilik ve etkinlik prensiplerine dayalı şirketleşme yaklaşımı (Andrews ve Walle, 2013) hem İBB hem de Ankara Büyükşehir Belediyesi örneklerinde 1970'li yıllarda artış eğilimine geçerek bir tür idari model haline geldiği fakat 2000'li yıllarda bu ivmenin daha çetrefilli ve yoğun ilişkiler ağına evrildiği söylenebilir. Bu evrilme neo-liberal politikaların hız kazandığı dönemin devamı olarak okunursa bu neo-liberal alandaki politik ekonomi ve siyaseten ortaya çıkardığı çatışma ve yakınsama alanlarını da ortaya çıkarmaktadır. İBB örneğinde belediye şirketlerinin sermaye ve sahiplik yapısı karmaşık bir forma bürünmesi asil-vekil ilişkilerinde izlek bağımlılığını kıran süreçlerde, seçimler vb., çatışmalı iktidar alanları ortaya çıkarmıştır. Ankara Büyükşehir Belediyesi örneğinde ise, belediye şirketlerinin hibrid yapısının (Andrews vd., 2020) yine izlek bağımlılığını kıran zamanlarda yasal düzenlemeler ve dava süreçleri ile çekişmeli alanlar ortaya çıkarılmıştır. Ankara ve İstanbul yerel yönetimleri incelemelerindeki her iki örnek de hem hukukun ekonomi politikası taraftarları hem de neo-liberalenin nihai hedefi olan özel sektör ve şirketleşmenin özendirildiği (Trubek, 2009), sınıf mücadelesi yarattığı (Bartolomew ve Boyd, 1989) ve kurumsallaşma dinamiklerini harekete geçirdiği (İslamoğlu, 2004) görülse de bu tartışmalar şirketleşme, yerel yönetimler ve parti mücadeleleri üzerinden kavramsallaştırılmıştır.

Grossi ve Reichard (2008)'in ifade ettiği üç şirketleşme etkisine (Belediye yöneticileri şirketlerden tamamen çekilebilir ve belediye şirketlerinin yoğun ve etkili siyasi kontrolü olmaz; Şirketler entegre bir denetim ve şirketlerin farklılaşan çıkarları sebebiyle merkezden uzaklaşan yaklaşımlar sergileyebilir; Belediye şirket gruplarında sorumluluklarda artan ademi-merkeziyetçiliğin artması ile yolsuzluklar ve etik problemler ortaya çıkar) şirketleşmenin siyaseti analizi eklendiğinde şunlar eklenebilir: (1) Belediye yönetimlerinin değişmesi şirketleşme sürecinde siyasi ve ekonomik çıkarların çatışmasına yol açabilir; (2) Siyasi çıkarların çatışması şirketler üzerinde hakimiyet ve kontrol elde etme mücadelesine dönebilir; (3) Şirketleşmenin siyaseti, iktidar çatışmaları ve çıkar güçlerinin olumsuz etkisini azaltmak üzere şirketleşme yapılarının yeniden yapılandırması önem arz eder. Bu etkiler çerçevesinde şirketlerin demokrasi açığı vermeyecek şekilde yönetilmesi şeffaflık ve hesap verebilirlik açısından anlam taşıyabilir.

Neoliberal mantıkla başlatılan şirketleşme verimlilik ve performans ölçütleri çerçevesinde kamunun piyasa mantığında yönetilmesini öngörür. Fakat yönetim değişikliğini takiben Türkiye’de şirketleşme sürecinde modernist ve formalist bakış açısı tarafından öngörüldüğünün tersi niteliğinde neoliberal mantığı değil siyaset alanı yaratma rastlantısını (*contingency*) ön plana çıkarılmaktadır. Bu noktada iki unsur ön plana çıkar. Birincisi, neoliberal yönetim biçimlerinin sürdürülebilir olmalarının ya da devamlılıklarının kısıtlı ve sorunlu olduğu söylenebilir. İkincisi, hem neoliberal mantığın hem de iktidar ilişkileri ve parti siyasetinin dışında bir şirketleşme sürecinin mümkün olup olmayacağı sorgulanabilir. Örneğin, bu açıdan siyasi parti ya da iktidar ilişkilerinden bağımsız uzmanların şirketlerin yönetiminde olması ve bu yönetimlerin hesap verebilirlik çerçevesinde denetlenmesi ve belli dönemlerde değiştirilmesi önem arz etmektedir.

Bu çalışma politik ekonomi üzerine bir analiz sunar. Fakat bundan sonraki çalışmalar, derinlemesine görüşmeler ile şirket yöneticileri ile belediye yönetimi değişimi arasındaki ilişkiyi irdeleyebilir. Anthony M. Bertelli ve Christian R. Grose tarafından 2009 yılında *The Journal of Politics* dergisinde yayınlanan “Secretaries of Pork? A New Theory of Distributive Public Policy” adlı makalelerinde anlattıkları “ideoloji-olasılı idari karar verme” teorisi (*ideology-contingent executive decision making theory*) olarak adlandırdıkları teori politik ekonomik yaklaşıma bir alternatif olabilir. Belediye şirketlerinin 2019 yerel seçimler sonrası süreci asil-vekil (*principal-agent*) ve kolektif sorunları (*collective action*) üzerinden her bir belediye şirketi üzerine inceleme yapılabilir.

Daha derinlemesine çalışmalar belediye şirketlerinin geriye dönük pay sahipliği, yönetim kurulunda yer alan kişiler ve bunların ilişki ağı çıkarılabilir. Ayrıca, şirketleşmenin çoğunlukla kurumsalcı ve politik ekonomi üzerinden bir incelenmesine istinaden daha etnografik bir inceleme ile derinlemesine çıktılar elde edilebilir.

idealkent©

ISSN: 1307-9905 E-ISSN: 2602-2133

Kentleşme ve Ekonomi Özel Sayısı, Cilt *Volume* 11, Yıl *Year* 2020-Special Issue, 1046-1070

DOI: 10.31198/idealkent.676212

Extended Abstract

The Politics of Corporatization in Local Government: The Cases of Istanbul and Ankara Metropolitan Municipalities

*

Ebru Tekin Bilbil

ORCID: 0000-0001-9916-1047

This study focuses on the politics of corporatization of Istanbul and Ankara Metropolitan Municipalities through party politics. Based on a micro-power analysis, the study analyzes how the administrative change in the municipality reveals new power relations in the corporatization process of municipalities, by examining the period after the 2019 local elections. The 2019 local elections in Turkey resulted in the change of the municipal administrations and the appointment of the opposition party's candidate in many cities. Especially in the metropolitan municipalities of Istanbul and Ankara, this change initiated a move from path-dependency to path-switching process in the local governments. Since such a switch revealed a contested and contradictory field of politics, there is a need to analyze the political economy of law in the corporatization process. Once new mayors came after the winning local elections, they initiated new strategies, workflows and policies, which created new arenas of politics in terms of corporatization. Based on the case study and document analysis methodologies, this study consists of two cases.

One of these cases includes the analysis of the resignation process of the company managers of the Istanbul Metropolitan Municipality (IMM). Especially since the 2000s, the capital and ownership structure of IMM transformed the relational dynamics into a complex structure whilst the number and capital weight of these municipal companies increased. This complexity is also reflected in the ownership structures of companies including SMEs, national and international corporate groups, public institutions, banks, etc. such

idealkent© Kent Araştırmaları Dergisi (*Journal of Urban Studies*)

<http://idealkentdergisi.com>

Geliş Tarihi *Received Date*: 16.01.2020 Kabul Tarihi *Accepted Date*: 11.09.2020

as being a shareholder in the management or shares of companies. Considering the capital structure and capital increase shares of IMM affiliates, it is striking that there is a high rate of increase in the capital and the diversity of the shareholders. The capital increases of these municipal companies prove that corporatization accelerated and intensified, and it can be said that increasing capital reveals more conflicting interests and power areas. The politics of corporatization is related to the IMM administration and party politics in terms of the political party relationship of the board members of municipal companies before and after the June 2019 local elections. In this sense, the administrative structure of IMM and its management by the same long-term political party, and then the transfer of the administration to another party might result in a more complicated corporatization policy.

The other case analyzes the lawsuit process related to the authority of Ankara Metropolitan Municipality with regards to the appointment of company managers. After the March 31, 2019 elections, according to the circular issued by the Ministry of Customs and Trade in May 2019, the authority to appoint managers to municipal companies was taken from the mayors and given to the municipal councils. Based on this, the directorates of the Ministry of Commerce were asked for the opinion of the Ministry of Environment and Urbanization and the ministry expressed its opinion in line with the decision authority of the municipal council. In May 2019, the municipal company concerned objected to the decision of the trade registrar in the lawsuit filed with Ankara Trade Registry Directorate as a plaintiff. The plaintiff stating that the company is 99.67% shareholder and manager of a legal entity in the grounds of the objection should be determined by the decision of the municipal council. The defendant party, Ankara Trade Registry Office, cited the circular issued by the Ministry of Commerce on May 15, 2019. One month later, in June 2019, in the reasoned decision of the Court of First Instance, it was stated that such an amendment could not be made with the circular. This lawsuit points to an area of politics created by corporatization. It reveals the constraints that push the boundaries of economic and legal logic in the political economy of law. The hybrid structure created by municipal companies creates ambiguous areas that create a political arena with power relations (management changes and party politics) and contingent factors (change of administration during the election period).

Corporatization initiated with neoliberal logic envisages the management of the public in a market logic within the framework of efficiency and performance criteria. However, based on the administrative changes (change in the

ruling party in the local government), the corporatization process is contemplated by the party politics. It may be questioned that the process of corporatization cannot be possible outside of both neoliberal logic and power relations and party politics. Corporatization, which is the ultimate goal of both the proponents of the political economy of law and neo-liberals, has not been theorized in terms of local governments and party struggles. In the case of the IMM, the capital and ownership structure of the municipal companies have been transformed into a complex form, and the path-switching processes in the principal-agent relations revealed conflicting power areas. In the case of Ankara Metropolitan Municipality, the hybrid structure of municipal companies, legal regulations and litigation processes revealed the areas of conflict and tensions. Accordingly, the findings of the study can be summarized as follows. (1) Shifts in municipal administrations cause conflict of political and economic interests during the corporatization process; (2) The conflict of political interests creates a struggle for domination and control over companies; (3) The politics of corporatization, power conflicts and restructuring of corporatization structures are important in order to reduce the negative effects of party politics. Therefore, the concepts of democratic deficit, transparency and accountability are significant in order to underline the discussions behind the politics of corporatization.

Kaynakça/References

- Andrews, R., and Van de Walle, S. (2013). New public management and citizens' perceptions of local service efficiency, responsiveness, equity and effectiveness. *Public Management Review*, 15(5), 762-783.
- Andrews, R., Ferry, L., Skelcher, C., and Wegorowski, P. (2020). Corporatization in the public sector: explaining the growth of local government companies. *Public Administration Review*, 80(3), 482-493.
- Bartholomew, A. and Boyd, S. (1989). "Toward a political economy of law", İçinde Clement, W., and Williams, G. (Eds.). *New Canadian political economy*. McGill-Queen's Press-MQUP.
- Bayraktar U. ve Tansuđ, . (2016). Local service delivery in Turkey. İçinde Hellmut Wollmann, Ivan Koprić ve Gérard Mar o (Editörler). *Public and social services in europe from public and municipal to private sector provision*. (s. 1-13), Palgrave: Londra.
- Bilodeau, N., Laurin, C., and Vining, A. (2006). "Choice of organizational form makes a real difference": the impact of corporatization on government agencies in Canada. *Journal of public administration research and theory*, 17(1), 119-147.

- Cepiku, D., Mussari, R., and Giordano, F. (2016). Local governments managing austerity: Approaches, determinants and impact. *Public Administration*, 94(1), 223-243.
- Demirbaş, T., Çetinkaya, Ö., Güneş, V., and Bektaş, N. B. (2017). Yeni kamu işletmeciliği bakış açısıyla Türkiye’de belediyelerin şirketler yoluyla hizmet sunma modelinin değerlendirilmesi. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 15(30), 145-175.
- Dunleavy, P., and Hood, C. (1994). From old public administration to new public management. *Public money & management*, 14(3), 9-16.
- Eisenhardt, K. M., and Graebner, M. E. (2007). Theory building from cases: opportunities and challenges. *Academy of Management Journal*, 50(1), 25-32. doi:Doi10.5465/Amj.2007.24160888
- Ferry, L., Andrews, R., Skelcher, C., and Wegorowski, P. (2019). Corporatization in the public sector: explaining the growth of local authority companies. *Public administration review*.
- Garrone, P., and Marzano, R. (2015). Why do local governments resist contracting out?. *Urban Affairs Review*, 51(5), 616-648.
- Gençay, F. D. (2018). Belediye şirketlerinin hukuki statüsü. *TBB Dergisi*, 134, 153-176.
- George, A. L. and Bennett, A. (2005). *Case studies and theory development in the social sciences*. MIT Press.
- Grossi, G., and Reichard, C. (2008). Municipal corporatization in Germany and Italy. *Public management review*, 10(5), 597-617.
- Grossi, G., and Steccolini, I. (2015). Pursuing private or public accountability in the public sector? Applying IPSASs to define the reporting entity in municipal consolidation. *International Journal of Public Administration*, 38(4), 325-334.
- IDTM. (2019). <https://www.idtm.com.tr/kurumsal/hakkimizda/>.
- İlhan, İ. (2013). Türkiye’de belediyeler ve şirketleri arasındaki ihale ilişkileri üzerine bir araştırma. *Sayıştay Dergisi*, 88.
- İslamoğlu, H., and İslamoğlu-İnan, H. (Eds.). (2004). *Constituting modernity: private property in the east and west* (Vol. 5). IB Tauris.
- Kendirli, S., Başaran, M. Ş., and Turan, H. (2014). Belediye işletme ve şirketlerinin dış denetimi. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 16(1), 27-37.
- Köksal, T. (1993). Belediye şirketlerinin hukuki rejimi ve şirketleşme uygulamaları, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 2(6).
- Lippi, A. ve Profeti, S. (2013). *Where is politics in corporatisation?* an interpretive framework for a comparison in local services. <https://ecpr.eu/Files-tore/PaperProposal/8dcc4e77-7f03-4703-afcc-50906daba826.pdf>.
- Mailand, M. (2014). Austerity measures and municipalities: the case of Denmark. *Transfer: European Review of Labour and Research*, 20(3), 417-430.
- Özdemir, G. (2011). Belediye iktisadi teşebbüsleri’nin kuruluş amacı, hukuki dayanakları ve güncel durum. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 11(21), 473-498.
- Özgür, H. (2001). Türkiye’de merkezi yönetim-yerel yönetim ilişkilerinin ve yerel yönetim anlayışının liberal tez açısından değerlendirilmesi. *Liberal Düşünce*, 24, 214-230.

- Özgür, H. (2008). Belediye sayısının azaltılmasının tarihsel sürecine dair bir deneme. *Yerel Siyaset Dergisi*, 7, 43-50.
- Öztürk, A. İ. (2013). Belediye şirketlerinin özelleştirilmesi sürecinde bazı hukuki sorunlar. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(23).
- Proeller, I. (2006). Trends in local government in Europe. *Public Management Review*, 8(1), 7-29.
- Skelcher, C. (2017). An enterprising municipality? Municipalisation, corporatisation and the political economy of Birmingham City Council in the nineteenth and twenty-first centuries. *Local Government Studies*, 43(6), 927-945.
- Skelcher, C., and Smith, S. R. (2017). New development: Performance promises and pitfalls in hybrid organizations—five challenges for managers and researchers. *Public Money and Management*, 37(6), 425-430.
- Teo, S. (2000). Evidence of strategic HRM linkages in eleven Australian corporatized public sector organizations. *Public Personnel Management*, 29(4), 557-574.
- Trubek, D. M. (2009). The political economy of the rule of law: the challenge of the new developmental state. *Hague Journal on the Rule of Law*, 1(1), 28-32.
- Twitter Paylaşımı. (2019). Ekrem İmamoğlu kişisel Twitter hesabı. https://twitter.com/ekrem_imamoglu/status/1149693921410322432?lang=en.
- Wei, Y. (2001). Corporatization and privatization: a Chinese perspective. *Nw. J. Int'l L. & Bus.*, 22, 219.
- Wollmann, H. (2016). Comparative study of public and social services provision: definitions, concepts and methodologies. İçinde Hellmut Wollmann, Ivan Koprić ve Gérard Maréo (Editörler). *Public and Social Services in Europe From Public and Municipal to Private Sector Provision*. (s. 1-13), Palgrave: Londra.
-

i Gerekçeli Karar Metni

T.C. ANKARA 10. ASLİYE TİCARET MAHKEMESİ		GEREKÇELİ KARAR
ESAS NO	: 2019/269	
KARAR NO	: 2019/499	
HAKİM	: Hakan MACAR 38303	
KATİP	: Tekin POLAT 96863	
DAVACI	: BELKO ANKARA KÖMÜR ASFALT ENERJİ İNŞAAT SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ 0162004385300013 Aziziye Mah.Kuloğlu Sokak No:13 Çankaya/ ANKARA	
VEKİLİ DAVALI	: Av. TUNÇ CANER : ANKARA TİCARET SİCİL MÜDÜRLÜĞÜ Söğütözü Mahallesi 2180. Cadde No:5/A 06530 ANKARA	
DAVA DAVA TARİHİ	: Ticaret Sicil Memurluğunun Kararına İtiraz : 23/05/2019	
KARAR TARİHİ	: 14/06/2019	
KARAR YAZIM TARİHİ	: 14/06/2019	

Mahkememize açılan Ticaret Sicil Memurunun Kararına İtiraz davasının dosyası üzerinde yapılan inceleme sonunda;

DAVA: Davacı, dava dışı Belko Ankara Kömür ve Asfalt İşletmeleri Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi'nin %99,67 oranında hissedar ve tüzel kişi müdürü olduğunu, 21.05.2019 günlü yazı ile davacı adına görev yapan müdürler kurulu başkanı Kerim Yılmaz yerine Orhan Sungur'un TTK'nın 623, 624, 625, 626.maddeleri ile şirket ana sözleşmesi ve diğer mevzuat gereği Ticaret Sicilinde tescil ve ilanından sonra geçerli olmak üzere ataması yapılarak gerekli işlemlerin yapılması talep edilmiş, aynı günlü yazı ile davacının temsili değişikliğine ilişkin isteminin tescil ve ilanının istendiğini, davalının 22.05.2019 günlü yazısı ile tescil ve ilan taleplerini Ticaret Bakanlığı'nın tüm Ticaret Sicil Müdürlüklerine gönderdiği ve genel düzenleyici işlem mahiyetindeki 15.05.2019 tarihli Genelge ekinde iletilen ve uyulması talimatı verilen, bila günlü Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yazısı dikkate alınarak reddedildiğini, ret kararının dayandığı T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü'nün yazısının belediye veya bağlı kuruluşların sahip veya ortağı oldukları belediye şirketlerinin genel kurulunda belediye ve bağlı kuruluşu temsil edecek kişilerin belediye meclisi kararıyla belirlenmesi gerektiği; belediye şirketlerinin genel kurulunda belediye ve bağlı kuruluşu temsil etmek üzere belediye başkanı, belediye meclis üyesi, belediye çalışanı veya belediye dışından kişilerden belirlenebileceği; belediye veya bağlı kuruluşların ortağı olduğu belediye şirketlerinin kurdukları şirketlerin genel kuruluna katılacak kişilerin ise belediye veya bağlı kuruluşların ortağı olduğu şirketlerin yönetim kurulu tarafından belirleneceği; genel kurul tarafından belediye tüzel kişisinin yönetim kurulu üyesi veya müdür olarak seçildiği anonim ve limited şirketlerde ise tüzel kişi ile birlikte tüzel kişi adına, tüzel kişi tarafından belirlenecek gerçek kişinin seçiminde de karar verme yetkisinin belediye meclisinde olduğu içeriği taşımakla yetki tecavüzüne yol açacak nitelikte olduğunu, Belediye Kanunu'nun belediye yetkili organlarının

görev ve yetkilerini saydığına, bakanlığın görüşünün hukuka aykırı olduğunu, düzenleyici işlemlerin kanuna aykırı olamayacağını, ayrıca davalının bu konuda kendisiyle çelişen kararlarının bulunduğunu ileri sürerek, temsili değişikliğinin hukuka uygun olduğunun tespiti ile tescil ret işleminin iptalini ve temsili değişikliğinin tescili ile tescilin Ticaret Sicil Gazetesinde ilanı istemiştir.

YANIT: Davalı, Ticaret Bakanlığı'nın tüm Ticaret Sicil Müdürlüklerine gönderilen ve genel düzenleyici işlem mahiyetindeki 15.05.2019 tarihli Genelge ekinde iletilen ve uyulması talimatı verilen, bila günlü Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yazısı dikkate alındığında davacı şirketin dava dışı belediye tüzel kişiliğini temsil edecek gerçek kişi için yetkili organ kararı ile başvuruda bulunulmadığından tescil başvurusunun TTK ve Ticaret Sicil Yönetmeliği gereği geçici tescil hükmünde olmadığından usul ve yasaya aykırı olduğundan reddedildiğini belirterek davanın reddini savunmuştur.

GEREKÇE: Dava, tescil isteminin reddinin iptali ile işlemin hukuka uygun olduğunun tespiti ile tescil ve ilan istemlerine ilişkindir.

Belediye gelirleri arasında her türlü girişim, iştirak ve faaliyetler karşılığı sağlanacak gelirler sayılmıştır. Belediyenin kurduğu veya ortak olduğu şirketlerde belediye tüzel kişiliği temsil edilir. Belediye yetkili organlarını oluşturan belediye başkanı, belediye encümeni ve belediye meclisinin görev ve yetkileri 5393 sayılı Belediye Kanunu'nda sayılmıştır. Anılan yasanın 37. maddesi uyarınca belediye başkanı belediye idaresinin başı ve belediye tüzel kişiliğinin temsilcisidir. Belediye yasanın 38.maddesinde görevleri sayılmış ve genel nitelik taşıyan (p) bendinde "Kanunlarla belediyeye verilen ve belediye meclisi veya belediye encümeni kararını gerektirmeyen görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak." hükmü düzenlenmiştir. Belediyeyi oluşturan diğer organlar belediye encümeni ve meclisinin görevleri de ilgili maddelerde sayılmıştır.

Belediye yasal organları ödevlerini yerine getirirken yasal sınırları gözeterek yetkilerini kullanırlar. Bu yetkileri kullanmaları sırasında normlar hiyerarşisi ilkesi dikkate alındığında öncelikle anayasa, kanun, kanun hükmünde kararname, tüzük, yönetmelik, yönerge, genelge ve diğer alt düzenleyici işlemler dikkate alınmaları gerekir.

Somut uyuşmazlıkta, taraflar arasında davacının dava dışı şirket ortağı olduğuna ve şirket müdürler başkanı ataması yaptığına dair bir çekişme bulunmamaktadır. Uyuşmazlık, şirket müdürler başkanı olarak atanacak kişinin belirlenmesinde izlenen yolun usulüne uygun olup olmadığına ilişkindir.

Davacı şirket ana sözleşmesinden şirket kurucularının dava dışı Ankara Büyükşehir Belediyesi ve Ankara Halk Ekmeç ve Un Fabrikası A.Ş. olduğu anlaşılmaktadır. Ankara Büyükşehir Belediye Başkanının 21.05.2019 günlü ve 262 sayılı yazısı ile %99,67 hissedar olunan dava dışı Belko Ankara Kömür ve Asfalt İşletmeleri Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi'nin tüzel kişilik müdürü olduğunu, Belediye tüzel kişiliği adına gerçek kişi temsilci olarak görev yapan müdürler kurulu başkanı Kerim Yılmaz yerine Orhan Sungur'un Ticaret Sicilinde tescil ve ilanından sonra geçerli olmak üzere atandığını, tescil ve ilan işlemlerini yapılması istenmiştir. Aynı tarihli ve 66 sayı ile tescil ve ilan işlemlerini yapılması davalıdan talep edilmiştir. Davalının 22.05.2019 günlü ve 26297 sayılı yazısı ile Ticaret Bakanlığı'nın tüm ticaret sicil müdürlüklerine gönderdiği ve genel düzenleyici işlem mahiyetindeki 15.05.2019 tarihli Genelge ekinde iletilen ve uyulması talimatı verilen, bila günlü Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yazısı uyarınca belediye veya bağlı kuruluşların sahip veya ortağı oldukları belediye şirketlerinin genel kurulunda belediye ve bağlı kuruluşu temsil edecek kişilerin belediye meclisi kararıyla belirlenmesi gerektiği gerekçesiyle davacının tescil ve ilan talebi reddedilmiştir.

Dava 23.05.2019 tarihinde açılmakla TTK'nın 34/1.maddesi gereği süresinde açılmıştır.

Taraflar arasındaki uyuşmazlığın çözümünde öncelikle şirkete müdürler kurulu başkanı atama yetkisinin belediyenin hangi organı tarafından yerine getirilebileceğinin saptanması gerekmektedir.

Hemen belirtmek gerekir ki, belediye organlarının görevleri 5393 sayılı Belediye Kanunu'nda sayma yoluyla gösterilmiştir. Buna göre 33.maddede oluşumu belirtilen belediye encümeninin görevleri 34.maddede açık bir biçimde sayılmış olup, bu görevler arasında şirket ortaklıklar kurmasına veya bu ortaklıklardan ayrılmaya, sermaye artışı ve gayrimenkul yatırım ortaklığı kurulmasına karar vermek (j) bendinde ise "Belediye adına imtiyaz verilmesine ve belediye yatırımlarının yap-işlet veya yap-işlet-devret modeli ile yapılmasına, belediyeye ait şirket işletme ve iştiraklerin özelleştirilmesine karar vermek" hükümleri düzenlenmiştir. Bu bent hükümlerinden de şirket müdürü atama yetkisinin belediyenin bu organının yükümlülüğünde bulunmadığı açık bir şekilde anlaşılmaktadır. Belediyenin diğer organı belediye başkanının yükümlülükleri aynı yasanın 38.maddesinin (a-o) bentleri arasında belirtilmiş olup, (p) bendinde "Kanunlarla belediyeye verilen ve belediye meclisi veya belediye encümeni kararını gerektirmeyen görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak" hükmü düzenlenmiştir. Bu madde düzenlemesinde de belediye başkanına açık bir yetki yüklenmemiştir. Ancak, gerek kanunun genel ve gerekse madde gerekşesinden böyle bir yetkisinin bulunmadığı anlaşılmaktadır. Dolayısıyla, belediye encümeni ve meclisine yüklenmeyen bir görevin 38/p madde içerisinden belediye başkanının yükümlülüğünde olduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla, davalının işlemi ret gerekçesi yerinde değildir.

Bundan ayrı, normlar hiyerarşisi ilkesi uyarınca anayasa, kanun, kanun hükmünde kararname, tüzük, yönetmelik, yönerge, genelge ve diğer ait düzenleyici işlemler dikkate alınması gerekir. Uyuşmazlığın çözümünde uygulanması gereken yasa maddeleri yukarıda açıklanmış olup, yasa hükümlerinin bulunmaması halinde alt normların sırasıyla uygulama alanı tartışılabilir. Başka bir ifadeyle, yasal bir düzenleme genelge ile ortadan kaldırılamayacağından, ticaret sicil müdürlüğü başkanlık genelgesinden önce kanun hükümleri ile bağlıdır.

Bu nedenlerle, davalıcının istemi yerinde görülerek tescil ve ilan işleminin yapılması doğru bulunmuştur.

Yukarıda açıklanan gerekçeler uyarınca davanın kabulüne karar verilerek aşağıdaki hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM : Yukarıda açıklanan nedenlerle,

1.-Davanın kabulü ile Ankara Ticaret Sicil Müdürlüğü'nün 22/05/2019 Tarih ve 62752911-101.02(101.02)-E26297 sayılı tescil red işleminin iptaline, temsilci değişikliğinin tesciline ve tescilin Ticaret Sicili Gazetesinde ilanına,

2.-492 Sayılı Harçlar Kanunu gereğince, alınması gereken 44,40 TL. maktu karar ve ilam harcı peşin olarak alındığından başkaca harç alınmasına yer olmadığına,

3.-Davalı vekil ile temsil edildiğinden yürürlükte bulunan AAÜT gereğince hesaplanan 2.725,00 TL maktu vekalet ücretinin davalıdan tahsili ile davacıya verilmesine,

4.-Davalı tarafından yapılan 44,40 TL. başvuru harcı, 44,40 TL. maktu karar ve ilam harcı toplamı 88,80 TL'nin davalıdan tahsili ile davacıya verilmesine,

5.-Davalı tarafca yatırılan gider avansının kullanılmayan kısmının karar kesinleştiğinde davacıya iadesine.

Dosya üzerinde yapılan inceleme sonunda, kararın tebliğinden itibaren 2 Hafta içinde Ankara Bölge Adliye Mahkemesinde istinaf yolu açık olmak üzere 14/06/2019 tarihinde karar verildi.

Kayıt 96863

Hakim 38203